

Tình hình hợp tác phát triển du lịch giữa Quảng Tây, Trung Quốc với tỉnh Cao Bằng, Việt Nam

HOÀNG VĨ SINH*

Quảng Tây giáp ranh với ba tỉnh của Việt Nam là Quảng Ninh, Lạng Sơn và Cao Bằng, chiếm 75% tổng chiều dài biên giới trên đất liền giữa Việt Nam và Trung Quốc, tuyến bờ biển dài 1595 km. Vùng biên giới Trung - Việt có tài nguyên du lịch phong phú, khu vực biên giới Trung - Việt ở Quảng Tây có 5 cửa khẩu cấp một quốc gia (Đông Hưng, Hữu Nghị Quan, Bằng Tường, Thủy Khẩu, Long Bang), 7 cửa khẩu cấp hai và 25 cặp chợ biên mậu. Những năm gần đây, Quảng Tây và Việt Nam đã có những hợp tác rất có hiệu quả về mặt du lịch, hai bên đã trở thành điểm đến và nguồn khách du lịch quan trọng của nhau. Năm 2002, trong số 1,36 triệu lượt khách du lịch nước ngoài mà Quảng Tây đã đón tiếp thì khách du lịch Việt Nam đã chiếm 110 nghìn lượt, và cùng năm, trong số 2 triệu lượt khách du lịch mà Việt Nam đón tiếp thì khách Trung Quốc cũng đã chiếm hơn 500 nghìn lượt, trong đó Quảng Tây đã tổ chức 400 nghìn lượt khách đến Việt Nam. Năm 2006, trong số ba nước có nguồn khách lớn của Quảng Tây, thì hai nước

thuộc ASEAN là Việt Nam và Malaixia, đồng thời Việt Nam cũng là nước có nguồn khách lớn nhất của Quảng Tây. Hai nước Trung - Việt có vị trí núi liền núi sông liền sông, lịch sử văn hóa lâu đời và cùng chung nguyện vọng phát triển du lịch, khiến cho tương lai của việc hợp tác phát triển du lịch biên giới giữa hai nước vô cùng mở rộng.

I. TÌNH HÌNH GIAO LƯU HỢP TÁC DU LỊCH GIỮA QUẢNG TÂY VÀ CAO BẰNG

Quảng Tây là vùng đất có cảnh quan sinh thái tự nhiên phong phú đa dạng, có di sản văn hóa lịch sử sâu đậm và nếp sống dân tộc nhiều màu sắc. Có các nguồn tài nguyên du lịch có giá trị cao như sơn thủy Quế Lâm, bãi biển Bạc ở Bắc Hải, thác nước lớn xuyên quốc gia Đức Thiên, quần thể hồ trời Lạc Nghiệp, văn hóa dân tộc Lưu Tam Tỷ. Quảng Tây đang khai thác những tài nguyên du lịch, xây dựng sản phẩm du lịch một cách khoa học và hợp lý, đi vào quy mô và chất lượng cao

* Ths. Hoàng Vĩ Sinh, Viện Nghiên cứu Đông Nam Á, Viện KHXH Quảng Tây, Trung Quốc

mang tầm vượt vùng, và tập trung trung xây dựng trở thành một tỉnh phẩm du lịch đạt tới cấp quốc gia và cấp quốc tế.

Cao Bằng là một trong sáu tỉnh miền núi khu vực phía Bắc của Việt Nam, cả tỉnh có 12 huyện và một thị xã, trong đó có 9 huyện giáp ranh với các huyện, thị xã của Trung Quốc như Bằng Tường, Long Châu, Đại Tân, Tịnh Tây và Na Pha, tuyến biên giới dài 311 km. Cao Bằng là quê hương cách mạng Việt Nam, có di tích lịch sử cách mạng - hang Pác Pó cho đến rừng Trần Hưng Đạo, phía Đông ở khu vực biên giới Trung - Việt là các danh lam thắng cảnh như thác Bản Giốc, vườn quốc gia Ba Bể, hồ Ba Bể và hồ Thặng Thiên. Trong số các tỉnh miền núi phía Bắc của Việt Nam, Cao Bằng có những nét đặc sắc và thể mạnh cho phát triển du lịch.

• Cao Bằng và Quảng Tây đều có nhiều di tích lịch sử, danh lam thắng cảnh và đời sống văn hóa của người dân có nhiều nét đặc sắc, phong cảnh đẹp vùng biên giới hai nước đã mở rộng cơ hội hợp tác phát triển du lịch của hai vùng này. Mấy năm trở lại đây, hai tỉnh Cao Bằng và Quảng Tây không ngừng hợp tác giao lưu nhằm phát triển ngành du lịch của mình, việc hợp tác giao lưu này chủ yếu bao gồm:

1. Đầu năm 2002, lãnh đạo hai tỉnh có những chuyến thăm lẫn nhau và đã ký kết những khung hợp tác trong các lĩnh vực có ưu thế nhằm phát triển kinh tế của hai tỉnh, trong đó bao gồm việc đặt nền tảng vững chắc cho phát triển sự nghiệp du lịch hai nước.

2. Cuối năm 2006, sở du lịch Quảng Tây đã tham gia lễ hội du lịch biên giới hữu nghị tỉnh Cao Bằng, và có những hoạt động giao lưu và hiệp thương về việc khai thác tài nguyên du lịch biên giới

Quảng Tây và Cao Bằng, khai mở tuyến du lịch Long Châu (Quảng Tây) - Cao Bằng, quản lý thị trường du lịch biên giới. Các huyện và thành phố, thị xã giáp giới của Quảng Tây cũng tổ chức các đoàn tham gia lễ hội du lịch này như thành phố Sùng Tả, huyện Long Châu, huyện Đại Tân, thành phố Bách Sắc, huyện Tịnh Tây, huyện Na Pha.

3. Sự viếng thăm qua lại của lãnh đạo và các ban ngành hữu quan của hai tỉnh này đã cùng thương lượng những kế hoạch lớn phát triển các lĩnh vực nói chung, trong đó du lịch nói riêng của hai tỉnh. Tỉnh Cao Bằng còn tích cực phát triển quan hệ kinh tế với các huyện giáp ranh của Quảng Tây.

- Tích cực tham gia hội thảo về hợp tác kinh tế cửa khẩu Trung - Việt là Thủy Khẩu - Tà Lùng do chính quyền huyện Long Châu Quảng Tây tổ chức và lễ hội du lịch quốc tế biên giới Trung - Việt do chính quyền huyện Đại Tân tổ chức hàng năm nhằm phát triển kinh tế cửa khẩu giữa vùng Cao Bằng với Long Châu và Đại Tân, và đóng góp những ý kiến cho phát triển du lịch biên giới.

- Để tăng cường hợp tác vận chuyển giữa hai bên, Cao Bằng và huyện Long Châu đã xây dựng chiếc cầu trên quốc lộ cửa khẩu Tà Lùng (Cao Bằng) - Thủy Khẩu (Quảng Tây), và năm 2004 khai thông tuyến vận chuyển quốc tế đối với người và hàng hóa, tạo điều kiện thuận lợi cho hàng hóa xuất nhập khẩu giữa hai bên được dễ dàng và phát triển sự nghiệp du lịch.

- Năm 2005, chính quyền thành phố Bách Sắc đã tổ chức hội thảo lần thứ 3 tại huyện Tịnh Tây về kinh tế cửa khẩu giữa thành phố Bách Sắc Trung Quốc với tỉnh

Cao Bằng, nhằm thúc đẩy hợp tác khu vực "một vành đai hai hành lang", tăng cường giao lưu hợp tác về kinh tế, du lịch và văn hóa giữa thành phố Bách Sắc của Quảng Tây với tỉnh Cao Bằng của Việt Nam, thúc đẩy sự phát triển và sự phồn thịnh kinh tế song phương.

- Cuối năm 2006, Cao Bằng vào thành phố Bách Sắc đã ký kết được hiệp định khung gồm 10 điều khoản về kinh tế, du lịch, văn hóa, giáo dục tại thành phố Bách Sắc. Cùng với việc hai bên đã đạt được thỏa thuận về tăng cường xây dựng cơ sở hạ tầng cửa khẩu, hai bên cũng thỏa thuận được khơi thông con đường du lịch quốc tế và vận chuyển người, hàng hóa giữa hai huyện Tịnh Tây, Na Pha của thành phố Bách Sắc với tỉnh Cao Bằng, định kỳ triển khai những hoạt động giao lưu thăm hỏi lẫn nhau về văn hóa, giáo dục.

Trên đây là những hợp tác và giao lưu trong việc phát triển du lịch của hai tỉnh, và đã hình thành nên được những hoạt động giao lưu về hàng hóa thương mại, văn hóa, tình cảm và lưu thông du lịch nhằm đặt nền móng vững chắc và tạo những điều kiện cho giao lưu hợp tác về du lịch giữa hai tỉnh này. Nhưng nếu so sánh việc phát triển tiềm năng của tài nguyên du lịch giữa hai tỉnh thì những hoạt động giao lưu du lịch vẫn chưa thể hiện được hình ảnh du lịch của hai bên, càng chưa thể nâng cao sức hấp dẫn du lịch lẫn nhau của hai bên. Do vậy, trước mắt việc hợp tác giao lưu du lịch của hai tỉnh Quảng Tây và Cao Bằng vẫn chưa tương xứng với tiềm năng của chúng, nên hai tỉnh cần nỗ lực thúc đẩy thêm sự hợp tác giao lưu du lịch phát triển theo chiều sâu.

II. HỢP TÁC PHÁT TRIỂN NHỮNG

THỀ MẠNH TÀI NGUYÊN DU LỊCH GIỮA HAI TỈNH QUẢNG TÂY VÀ CAO BẰNG VÀ MỘT SỐ KIẾN NGHỊ

Từ khi quan hệ Trung - Việt được bình thường hóa trở lại đây, những hoạt động thương mại, du lịch giữa Quảng Tây và Cao Bằng phát triển tương đối sôi nổi, đưa lại nhiều lợi ích kinh tế cho cả hai tỉnh. Nhưng nếu so sánh với các tỉnh biên giới khác của Việt Nam như Lạng Sơn, Lào Cai, Quảng Ninh thì mức độ phát triển biên mậu và du lịch còn thấp, không tương xứng với tiềm năng tài nguyên của hai bên. Để phát triển hơn nữa sự nghiệp du lịch và có thể tương xứng với tiềm năng của cả hai bên, thì ngành du lịch và các ban ngành khác có liên quan của Quảng Tây và Cao Bằng cần phải cố gắng hơn nữa để làm tốt một số công việc cần thiết. Dưới đây là một vài nhận xét và kiến nghị mang tính cá nhân cho việc hợp tác phát triển du lịch của hai tỉnh Quảng Tây và Cao Bằng:

1. "Đưa ra biện pháp thích hợp cho từng nơi" phát triển tài nguyên "du lịch đỏ" của hai tỉnh

Một số vùng của Quảng Tây như Quế Lâm, Liễu Châu, Long Châu, Tịnh Tây đều là di tích hoạt động cách mạng của chủ tịch Hồ Chí Minh và những nhà cách mạng lão thành khác của Việt Nam; Long Châu là nơi Đặng Tiểu Bình tổ chức phá động khởi nghĩa Long Châu, sáng lập Hồng bát quân, hiện nay được trung ương xác định là một trong "12 khu du lịch đi trọng điểm" của Trung Quốc, và được đưa vào quy hoạch "du lịch đỏ" của cả nước vì được tiến hành xây dựng; Bách Sắc có cảnh cách mạng đỏ Bách Sắc do Đặng Tiểu Bình sáng lập; khu cảnh quan thác nước

xuyên hai quốc gia Đức Thiên huyện Đại Tân là "tám danh thiếp du lịch" thứ hai đứng sau Quế Lâm Quảng Tây, được liệt vào tuyến du lịch đỏ của "cương yếu phát triển du lịch đỏ" toàn quốc. Cao Bằng là quê hương cách mạng có nhiều danh lam thắng cảnh, có thánh địa cách mạng Pác Pó do Hồ Chí Minh sáng lập, trong khu cảnh quan có nơi bắt nguồn của sông Pác Pó, văn vật cổ tích nhiều, đồng thời đây cũng là nơi chủ tịch Hồ Chí Minh hoạt động cách mạng, đến nay vẫn còn lưu giữ được rất nhiều di tích cách mạng. Rừng Trần Hưng Đạo trong nội tỉnh Cao Bằng là nơi đội quân giải phóng tuyên truyền của Việt Nam ra đời. Quảng Tây và Cao Bằng nên kết nối những điểm du lịch này với nhau, quy hoạch hợp lý khu du lịch biên giới phản ánh tài nguyên đỏ của những hoạt động của Hồ Chí Minh và các nhà cách mạng lão Thành Việt Nam, cùng mở tuyến du lịch đỏ xuyên quốc gia "du lịch theo dấu chân Hồ Chí Minh", như theo tuyến du lịch đỏ căn cứ cách mạng hai nước (Trung Quốc) Sùng Tả - Long Châu - cửa khẩu Thủy Khẩu - (Việt Nam) Pác Pó - Cao Bằng - Hà Nội và tuyến du lịch sinh thái ven theo thác nước xuyên hai quốc gia, để du lịch xuyên quốc gia.

2. Dựa vào cửa khẩu biên giới, nỗ lực phát triển hợp tác ngành du lịch biên giới hai vùng.

Nhiều chuyên gia Trung Quốc cho rằng tiềm lực phát triển mậu dịch song phương giữa Quảng Tây và Việt Nam là rất lớn, đặc biệt là về mặt xây dựng kinh tế cửa khẩu, tương lai cho sự hợp tác rộng mở. Từ giữa những năm 90 thế kỷ XX trở lại đây, phát triển hợp tác kinh tế cửa khẩu giữa Quảng Tây và các tỉnh biên giới của

Việt Nam đã có hiệu quả rõ rệt, Việt Nam liên tục nhiều năm trở thành nước bạn hàng lớn nhất trong những hoạt động mậu dịch của Quảng Tây với các nước ASEAN. Trên tuyến biên giới giáp ranh giữa Quảng Tây với Cao Bằng có hai cặp cửa khẩu cấp một quốc gia là cửa khẩu Thủy Khẩu - Tà Lùng và Long Bang - Trà Lĩnh, cửa khẩu cấp hai có cửa khẩu Bình Mạnh - Sóc Giang, và hơn 10 điểm biên mậu. Mấy năm gần đây, các huyện giáp ranh của Quảng Tây với Cao Bằng như Đại Tân, Na Pha đang nỗ lực nắm bắt cơ hội tốt trong việc xây dựng khu mậu dịch tự do Trung Quốc - ASEAN, ra sức cố gắng nâng cấp cửa khẩu Thạch Long và Bình Mạnh trở thành cửa khẩu loại một quốc gia. Chính quyền hai tỉnh ra sức tập trung vốn, đẩy nhanh bước đi trong việc xây dựng cửa khẩu biên giới và xây dựng cơ sở hạ tầng cho những điểm trao đổi mua bán với nhau của nhân dân vùng biên hai nước, cải thiện cơ sở hạ tầng biên giới, cải thiện điều kiện giao thông, xây dựng cửa khẩu trở thành cửa khẩu quốc gia với chức năng hoàn thiện, hiệu quả nhanh gọn, phục vụ tốt. Muốn dựa vào những nỗ lực phát triển kinh tế cửa khẩu biên giới để phát triển hợp tác du lịch biên giới hai vùng. Trước mắt, Quảng Tây và Cao Bằng cần phải lợi dụng những thế mạnh hiện có của hai cặp cửa khẩu cấp một quốc gia là Thủy Khẩu - Tà Lùng và Long Bang - Trà Lĩnh, tổ chức những hợp tác về phương diện du lịch xuyên quốc gia, chẳng hạn như du khách Trung Quốc sau khi nhập cảnh du lịch từ cửa khẩu Thủy Khẩu - Tà Lùng vào Việt Nam, gần có thể đến Hà Nội, Hải Phòng, Vịnh Hạ Long, xa thì có thể đến thành phố Hồ Chí Minh, trái lại du khách Việt Nam có thể qua cửa khẩu Tà Lùng - Thủy Khẩu nhập cảnh

vào Trung Quốc sau khi đến các điểm du lịch đặc sắc như Long Châu, Sùng Tả cho đến Đức Thiên, sau đó đến các vùng khác nhau của Quảng Tây và đến các thành phố khác trong nội địa Trung Quốc. Từ nay về sau, các cửa khẩu biên giới Cao Bằng và Quảng Tây đều được nâng lên trở thành cửa khẩu cấp một quốc gia, dựa vào cách làm này sẽ dung hợp được mậu dịch biên giới của khẩu với các khu du lịch vùng biên giới, như vậy sẽ thu hút được ngày càng nhiều du khách và thương khách của hai nước, mở rộng sức hấp dẫn và sự nổi tiếng của các điểm du lịch, thúc đẩy sự phát triển du lịch của hai vùng hai nước này.

3. Dựa vào tài nguyên du lịch phong phú biên giới, mở ra trung tâm du lịch xuyên quốc gia biên giới mang tính khu vực

Theo như thống kê, công dân Trung Quốc tự ra nước ngoài du lịch, thì vùng biên giới là nhiều nhất. Năm 2002, cả nước đã có 1,76 triệu lượt khách đi du lịch biên giới, chiếm 66,4% tổng số người đi du lịch nước ngoài. Cùng năm, Việt Nam tổng cộng đón tiếp 2,60 triệu lượt khách du lịch nước ngoài, khách Trung Quốc là 720.000 lượt chiếm 27,7%, trong đó lượt khách du lịch xuất cảnh qua Quảng Tây là (bao gồm khách theo đoàn và khách lẻ) ước khoảng 600.000 lượt. Trước mắt, sau khi Quảng Tây thành công trong việc mở rộng vùng sơn thủy Quế Lâm, du lịch biên giới và xuyên quốc gia được đưa vào là trọng điểm phát triển nổi bật của du lịch. Các huyện biên giới giáp ranh giữa Quảng Tây và Cao Bằng đều có điểm du lịch nổi tiếng. Long Châu có cảnh quan đại Liên Thành, tiểu Liên Thành, có di tích hoạt động của

Hồ Chí Minh, di tích Hồng Bát Quân, khu bảo tồn tự nhiên quốc gia Long Cương; Đại Tân có thác nước đệ nhất Châu Á - thác Đức Thiên; Tịnh Tây có sơn thanh thủy tú, bốn mùa như xuân, được mệnh danh là "sơn thủy tiểu Quế Lâm", "khí hậu tiểu Côn Minh", đồng thời có thung lũng sinh thái được phủ xanh tốt nhất Trung Quốc, thung lũng lớn Thông Linh điểm du lịch cấp 4A quốc gia với danh xưng thác nước có độ cao hàng đầu châu Á, kết hợp với quần thể phong cảnh thung lũng núi Cổ Long tạo thành một khu cảnh quan đẹp của phương Nam; huyện Na Pha với cảnh quan đẹp vùng biên giới và đời sống sinh hoạt đặc sắc dân tộc như người dân tộc Choang mặc áo đen, tất cả tạo nên 5 sản phẩm du lịch nổi tiếng như người Choang mặc áo đen, người Di mặc áo trắng, rừng nguyên sinh, phong cảnh biên giới và "du lịch đờ". Hiện nay, công ty du lịch Bình Mạnh - Na Pha đã mở tuyến du lịch đến Cao Bằng, Hà Nội, vịnh Hạ Long, Hải Phòng, thành phố Hồ Chí Minh, đồng thời hợp tác khai mở hạng mục du lịch "phiêu lưu đại thung lũng xuyên quốc gia" với tỉnh Cao Bằng Việt Nam sẽ được đưa vào thực hiện vào năm 2008. Tỉnh Cao Bằng nên tăng cường hợp tác với các huyện biên giới giáp ranh của Quảng Tây, cùng quy hoạch và khai phát khu cảnh quan biên giới và những khu du lịch đặc sắc khác theo tuyến quốc lộ biên giới Trung - Việt, tích cực phát triển giao lưu văn hóa và những giao lưu khác của người dân hai nước, khiến cho ngành du lịch hai bên trở thành tinh phẩm du lịch đặc sắc thống nhất với nhau như tham quan, thám hiểm, mua bán, du lịch xuyên quốc gia và du lịch biên giới, hình thành nên vòng kinh tế khu vực du lịch xuyên quốc gia biên giới với trung tâm là các huyện thị

của hai tỉnh Cao Bằng và Quảng Tây.

4. Mượn cơ hội “khu vực mậu dịch tự do Trung Quốc - ASEAN” và “hội chợ triển lãm Trung Quốc - ASEAN”, xây dựng diễn đàn hợp tác du lịch hai vùng

Từng bước thiết lập khu mậu dịch tự do Trung Quốc - ASEAN và hội chợ triển lãm Trung Quốc - ASEAN được tổ chức ở Nam Ninh hàng năm sẽ đưa lại cơ hội phát triển mới cho sự nghiệp du lịch của hai tỉnh Quảng Tây và Cao Bằng. Sau khi thiết lập khu mậu dịch tự do Trung Quốc - ASEAN, quan hệ Trung Quốc và ASEAN càng trở nên tốt đẹp hơn, thủ tục qua lại giữa hai nơi sẽ được đơn giản hóa, số người qua lại giữa hai bên thăm hỏi, buôn bán và tham quan ngày càng nhiều. Đồng thời, sự thiết lập khu mậu dịch tự do khiến Quảng Tây trở từ biên thùy nội địa Trung Quốc biến thành cửa ngõ quốc tế và đầu mối trọng yếu. Trước mắt, con đường cao tốc từ Nam Ninh tới Hữu Nghị Quan dài 192 km với số vốn đầu tư 3,7 tỷ nhân dân tệ đã được đưa vào sử dụng, từ Nam Ninh đến Hà Nội chỉ mất 7 tiếng đồng hồ, mà từ Hà Nội qua tỉnh lỵ Cao Bằng đến Long Châu Quảng Tây rồi đến Nam Ninh thủ phủ Quảng Tây cả chặng đường chỉ là 500 km, trong đó đoạn từ Cao Bằng - Long Châu - Nam Ninh dài chỉ 219 km, từ Long Châu đi Bằng Tường chỉ 39 km. Năm 2005, Quảng Tây khai thông cửa khẩu du lịch từ Long Châu đi Cao Bằng Việt Nam. Ngoài ra, Quảng Tây cũng đã mở tuyến du lịch xuyên quốc gia với các nước Đông Nam Á và khu vực. Sự khơi thông những tuyến du lịch này sẽ chấp cánh bay xa cho ngành du lịch tỉnh Quảng Tây và Cao Bằng, về sự hợp tác du lịch Cao Bằng và Quảng Tây là một cơ hội phát triển hiếm

có cần phải tận dụng.

Hội chợ triển lãm Trung Quốc - ASEAN tại Nam Ninh cũng sẽ đem lại cơ hội phát triển cực kỳ lớn cho sự hợp tác của Cao Bằng và Quảng Tây. Hội chợ triển lãm Trung Quốc - ASEAN, quy mô lớn, nội dung phong phú, tổ chức thành công mỗi năm đều đem lại những dự án đầu tư và thông tin kinh tế lớn cho hai tỉnh, bao gồm các dự án đầu tư du lịch và thông tin các mặt về du lịch. Điều này sẽ tăng mạnh sự hiểu biết, mậu dịch, đầu tư và du lịch giữa hai bên Trung Quốc - ASEAN, đây cũng sẽ đem lại cơ hội phát triển lớn cho sự hợp tác giao lưu du lịch hai tỉnh, Quảng Tây và Cao Bằng cần phải nắm chắc cơ hội tốt của Hội chợ triển lãm Trung Quốc - ASEAN, xây dựng diễn đàn hợp tác du lịch hai vùng, cùng thúc đẩy hợp tác giao lưu du lịch song phương bước lên một tầm cao mới.

Theo như dự đoán của tổ chức du lịch thế giới, đến năm 2013, Trung Quốc sẽ trở thành điểm đến du lịch lớn nhất thế giới, cùng với quan hệ ngày càng chặt chẽ giữa Trung Quốc và ASEAN, Trung Quốc sẽ nổi lên một “cơn sốt du lịch ASEAN” mới. Là một khu vực mậu dịch tự do lớn nhất trong các nước đang phát triển với dân số 1,8 tỷ, GDP đạt 20 nghìn tỷ USD. Trên một bình diện lớn, du lịch đã trở thành con đường trái đá cho hợp tác kinh tế khu vực khu mậu dịch tự do Trung Quốc - ASEAN, mà hợp tác du lịch giữa Quảng Tây và Cao Bằng cũng sẽ trở thành một viên đá trong vòm những viên đá được trải trên con đường đó, hai tỉnh cùng với khu vực khác cùng nỗ lực và hợp tác chung, xây dựng nên một thị trường du lịch xuyên quốc gia, cùng thúc đẩy phát triển kinh tế hai nước./.